

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Bursa H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
İnceleme Raporu

26. Dönem 2. Yasama Yılı
2017

(Rapor Komisyonun 17/5/2017 tarihli toplantısında kabul edilmiştir)

EGEMENLİK KAYITSIZ ŞARTSIZ MİLLETİNDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

I. BAŞLANGIC

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, 17 Aralık 2015 tarihli toplantısında, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde incelemelerde bulunmak üzere “Hükümlü ve Tutuklu Alt Komisyonu” kurulmasına karar vermiştir. Anılan karara istinaden, 9.2.2017 tarihinde Bursa H Tipi Kapalı İnfaz Kurumunda incelemede bulunan Alt Komisyon Heyeti; Alt Komisyon Başkanı ve İstanbul Milletvekili Mehmet METİNER ve Malatya Milletvekili Nurettin YAŞAR’dan oluşmuştur. Alt Komisyona Yasama Uzmanları Zeynep DURAN ve Kamil ATLAY eşlik etmiştir.

II. İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI

3686 sayılı *İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu*’nun 6’ncı maddesine göre Komisyon, alt komisyonlar kurmak suretiyle çalışabilir ve 5’inci maddesine göre gerekli gördüğünde Ankara dışında incelemelerde bulunabilir. Ceza infaz kurumu ve tutukevlerindeki mevzuat ve uygulamadan kaynaklanan insan hakkı ihlallerinin incelenmesi amacıyla kurulan Alt Komisyon, anılan amaca yönelik olarak muhtelif ceza infaz kurumlarında incelemelerde bulunmaktadır. İncelemelerde, hükümlü ve tutukluların maddi ve manevi dokunulmazlık haklarına ve yaşam koşullarına ilişkin sorunlarının olup olmadığının tespiti hedeflenmektedir. Komisyon hazırladığı raporlarda, tespit edilen sorunları ve bunlara dair çözüm önerilerini yetkili mercilerle paylaşmaktır. Söz konusu çözüm önerileri mevzuat değişikliği gerekliliğine vurgu yapabilmekte veya belli bir konudaki uygulamanın iyileştirilmesine dikkat çeken mahiyette olabilmektedir.

Tutuklu ve hükümlülerle birlikte ceza infaz kurumu görevlilerinin sorunları da incelemeler vesilesiyle milletvekilleri tarafından yerinde görülmekte ve bu durum mevcut sorunlara ilişkin parlamento ve kamuoyu duyarlılığının da artmasına hizmet etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT HÜKÜMLERİ VE YAZILI METİNLER

Heyet çalışmasında, Birleşmiş Milletlerin 13 Mayıs 1977 tarihli “*Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar*”, 9 Aralık 1988 tarihli “*Herhangi Bir Biçimde Tutulan Veya Hapsedilen Kişilerin Korunması İçin Prensipler Bütünü*” 14 Aralık 1990 tarihli “*Tutuklulara Uygulanacak Muameleler İçin Temel İlkeler*”; Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesininin 11 Ocak 2006 tarihli ve (2006)/2 nolu “*Hükümlülerin İyileştirilmeleri İçin Standart Asgari Kuralların*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

Avrupa Metni” (Avrupa Cezaevi Kuralları), Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin “Cezaevinin Aşırı Kalabalıklaşması ve Cezaevi Mevcudu Enflasyonu Hakkındaki R (99) 22 sayılı Tavsiye Kararı; 5275 sayılı “*Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun*” ve “*Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük*”, “*Hükümlü ve Tutukluların Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik*” hükümleri ile ilgili diğer mevzuat dikkate alınmıştır.

IV. İNCELEMEDE UYGULANAN YÖNTEM

Alt Komisyon Heyetine öncelikle Ceza İnfaz Kurumlarından sorumlu Cumhuriyet Savcısının da bulunduğu ortamda Kurum Müdürü Selahattin Tutkun tarafından cezaevi ile ilgili genel bilgi verilmiş, ardından Heyet tarafından rastgele koğuşlar seçilerek mahpuslarla cezaevinden hiçbir görevli olmaksızın görüşme gerçekleştirilmiştir. Ardından Kurumun iş atölyeleri ziyaret edilerek bilgi alınmış ve son olarak, ceza infaz kurumları idaresinden bilgi ve belge toplanmıştır.

V. KOMİSYONA BURSA H TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMUNDAN YAPILMIŞ OLAN BAŞVURULAR

Bursa H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan 9.2.2017 tarihi itibarıyla Komisyona 15 başvuru iletilmiştir. Başvurularda çeşitli cezaevi uygulamalarından şikâyetler ile yargı kararlarına itirazlar yer almıştır.

VI. İNCELEMELER

1. Kurum İdaresi Tarafından Komisyona Yapılan Bilgilendirme

- Bursa H Tipi Ceza İnfaz Kurumu; ana bina, jandarma binası, atölyeler, spor salonu, çim saha ve tesisleri, giriş nizamiye ve ziyaretçi bekleme salonu, garaj, kömürlük deposu vs. olmak üzere 13.580 m² kapalı alan, 15.200 m² güvenlik alanı olmak üzere toplam 28.780 m² alan üzerine 1987 yılında kurulmuştur.

- Şehir merkezine yaklaşık 15 km uzaklıkta olup, Nilüfer ilçesi Balat Mahallesi E Tipi Ceza İnfaz Kurumuna bitişik olarak hizmet vermektedir.

¹ Kanuni bir tabir olmamakla beraber, “mahpus” kelimesi tutuklu, hükmen tutuklu ve hükümlü anlamlarının her üçünü de barındıran çatı bir kavram olarak raporda yer almaktadır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

- 2001 yılında cezaevlerinin harflerle isimlendirilmesi kararı üzerine H tipi olarak isimlendirilmiş, yapılan tadilatlarla koğuş sisteminden oda sistemine dönüştürülmüştür.
- Toplam 623 kişi kapasite ile hizmet veren Kurumda mahpus sayısında görülen aşırı yoğunluk nedeniyle kapasite artırımı yapılmış ve bu sayı 720 kişiye kadar çıkartılmış olup, zaman zaman 900-1000 kişi barındırılılabilmektedir.
- Şu anki toplam mevcut hükümlü ve tutuklu sayısı 1220'dir.
- Personel sayısı, bir 1.müdür, dört 2.müdür, üç idare memuru, üç psikolog, bir sosyal çalışmacı, üç öğretmen, bir aile hekimi, bir diş hekimi, altı sağlık memuru, 10 infaz koruma başmemuru, 184 infaz koruma memuru olmak üzere toplam 238 kişiden oluşmaktadır.
- Kurumun ısınma sistemi doğalgaz ile çalışan kalorifer tertibatı ile sağlanmaktadır.
- Kurumun kullanım ve içme suyu ihtiyacının 1/3'ü 2012 yılından beri bahçede açtırılan sondaj kuyusundan sağlanmaktadır. Diğer su ihtiyacı ise şehir şebekesinden karşılanmaktadır.
- Sıcak su ihtiyacı doğalgaz tertibatı ve cezaevi çatısına kurulan güneş enerji sistemiyle karşılanmaktadır.
- Kurumun belirli noktalarında yangın söndürme tertibatı kurulu olup bina içinde gerekli yerlerde yangın söndürme panoları, hortumları ve vanaları mevcuttur. Ayrıca yangın söndürme tüpleri mevcut olup, bunların 6 ayda bir periyodik bakımları yapılmaktadır.
- Kuruma ait 2 servis aracı, 2 hizmet aracı ve 10 adet mahkum ring aracı bulunmaktadır.
- Hükümlü ve tutuklular (anne, baba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölümü, ağır hastalıkları veya doğal afet halleri dışında) haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak 10 dakika süreyle görüşme yapabilir.
- Hükümlülerin telefonla görüşme gün ve saatleri, kurumda bulunan telefon adedi, başvuru sırası, kurumun asayiş ve güvenliği dikkate alınarak idare tarafından belirlenmektedir. Hükümlüler görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabilmektedir.
- Hükümlü ve tutuklular, Ziyaret Yönetmeliği doğrultusunda, belirtilen ziyaret gün ve saatlerinde haftada üç kez kapalı ve ayda bir kez de açık ziyaret yapabilmektedir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

2. Kurumda Yapılan Gözlemler ile Hükümlü ve Tutuklularla Gerçekleştirilen Görüşmeler

Heyet; erkek mahpusların bulunduğu koğuşları rastgele ziyaret etmiştir. Bu bölümlerde Heyete iletilen bilgi, sorun ve talepler aşağıdaki gibidir:

- Sıcak suyun veriliş saati ve miktarı konusunda şikâyette bulunularak, daha uygun zamanlarda verilmesi talep edilmiştir.

- Cezaevi kütüphanesinin yetersiz olduğu, dışarıdan kitap getirilmesine izin verilmediği ve daha kaliteli kitaplara yer verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Terör vasıflı suçlardan cezaevinde bulunanların koğuşunda ise Heyete iletilen bilgi, sorun ve talepler aşağıdaki gibidir:

- Cezaevinde çoğunlukla tutukluların kalması nedeniyle sürekli bir değişimin olmasının düzensizliğe yol açtığı ifade edilmiştir.

- Sportif faaliyetler ve atölye faaliyetlerinden çok kısıtlı şekilde yararlandırıldıklarını, sohbet hakkının ise kullanılmadığını bildirmişlerdir.

- Görüşlerin yoğunluktan kaynaklı olarak 30 dakikaya düşmüş olduğu bildirildi.

- Yağmur yağdığı zaman bacanın aktığını, bunun da rutubete yol açtığı ifade edildi.

- Yaşanan yoğunluk nedeniyle sağlık hizmetlerinde aksamalar yaşandığını, doktor muayenelerine 15 gün sonra ancak sıra geldiğini, hastane sevklerinin aylar sonraya kaldığını, bildirmişlerdir.

VII. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Cezaevinde bulunan iş yurtlarının fiziksel imkânları ve çalışma şartları diğer cezaevlerine örnek olacak niteliktedir. Mahpusların bu yurtlarda çalışarak cezaevi sonrası hayata alışma ve meslek sahibi olma becerileri geliştirmesinin yanı sıra toplumun üreten bireylerinden biri olarak hem kendi yaşelerini kazanmaları hem de ailelerine maddi destekte bulunmaları Heyetimizce memnuniyetle karşılanmıştır. Adalet Bakanlığı'nın önemli değer üreten yerler haline gelmiş iş yurtlarının mevcut imkân ve şartlarını daha da artırarak gelişme sağlaması ekonomik ve toplumsal olarak önem arz etmektedir.

Alt Komisyonumuzun önceki raporlarında da belirttiği üzere, kapasite üstü mevcut; yemek, kişisel eşyaların muhafazası, ortak kullanım alanlarında yetersizlik, yatak-dolap gibi demirbaş eşyalarında yetersizlik gibi günlük yaşam şartlarını olumsuz etkilemekte, hastane

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

sevklerinde gecikmelere, sportif ve sosyal faaliyetlerin kısıtlanmasına ve mahpusların açık görüşte aileleriyle nitelikli görüşme gerçekleştirememelerine sebebiyet vermektedir. Adalet Bakanlığının ceza infaz kurumları inşasına hız vermesi aciliyet taşımaktadır.

Sıcak su saatleri ve miktarı konusundaki şikayetlerin giderilmesi için gereken önlemler alınmalıdır. Benzer şekilde kütüphane imkanları da artırılmalıdır.

Bununla birlikte Komisyonumuza ziyareti sırasında iletilen ve Kurum idaresi ile gerekli iletişimin kurulmamasından kaynaklanan bireysel sorunlar da not alınmış ve Komisyonumuzca takip edilerek çözümlenmiştir.

ALT KOMİSYON İMZA CETVELİ

Konu : Bursa H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme Raporu

	 Alt Komisyon Başkanı Mehmet METİNER İstanbul Milletvekili	
İncelemeye Katılmadı	İncelemeye Katılmadı	 Üye Nurettin YAŞAR Malatya Milletvekili
Üye Aydın ÜNAL Ankara Milletvekili	Üye Fatma BENLİ İstanbul Milletvekili	İncelemeye Katılmadı
İncelemeye Katılmadı	İncelemeye Katılmadı	Üye Atıla KAYA İstanbul Milletvekili
Üye Veli AĞBABA Malatya Milletvekili	Üye Burcu ÇELİK Muş Milletvekili	İncelemeye Katılmadı